

INTERNETFRIHEDEN UNDER PRES I DANMARK OG DEN VESTLIGE VERDEN

Danmark og resten af den vestlige verden ønsker i stadig stigende grad at regulere og begrænse adgang til og brug af internettet for at imødegå uønsket og kriminel adfærd. Eksempelvis giver et forslag til en ny spillelov mulighed for at blokere for udenlandske spiludbydere hjemmesider, ligesom danske domstole har pålagt internetudbydere at blokere for hjemmesider med ophavsretligt beskyttet materiale. Forskellige politiske partier har endvidere fremsat forslag om at lukke eller forbyde adgang til hjemmesider. På europæisk plan har en række større europæiske lande indført vidtgående indskrænkninger af internetfriheden og på verdensplan forhandles netop nu om en international traktat, der åbner for muligheden for at overvåge og begrænse internetfriheden for at undgå copyrightovertrædelser. Denne udvikling udgør en stadig større trussel mod den frie adgang til internettet, som i et moderne samfund ofte udgør borgernes primære grundlag for informationsfrihed og den frie og uhindrede meningsudvikling. Der er derfor behov for at styrke internetfriheden således, at der alene kan gøres indgreb i denne frihed, såfremt der foreligger tungtvejende grunde og sådanne indgreb er proportionale.

Indledning

De seneste år er presset mod internetfriheden steget i form af love og regler, der begrænser, forbyder adgang til eller direkte tillader myndighederne at lukke internetsider. Tidligere var det hovedsagligt forbeholdt diktaturstater som Kina og Iran at indføre vidtgående regulering af internettet. Men den seneste udvikling har afsløret en foruroligende tendens til, at flere vestlige lande har taget skridt til at pålægge internetbrugere restriktioner og endog blokere hele hjemmesider. Begrænsning af internetfriheden er et vidtgående indgreb i ytrings- og informationsfriheden og hæmmer borgernes mulighed for frit og selvstændigt at søge, sprede og gøre sig bekendt med informationer uafhængig af forudgående kontrol og censur. Som sådan udgør internettet et uvurderligt værktøj i kampen mod statslig censur og ensretning af nyheds- og informationsstrømmen og for den frie meningsudveksling. Der bør derfor foreligge særdeles tungtvejende grunde, før der gribes ind i internetfriheden, ligesom ethvert indgreb skal være egnet til at forfølge dets formål, være proportionalt og omfattet af betryggende retssikkerhedsgarantier. Den nuværende udvikling hen imod stadig flere restriktioner i internetfriheden uden nødvendige retssikkerhedsgarantier lever ikke op til kravene om nødvendighed og proportionalitet.

Internetfriheden begrænses i Danmark

Ytringer på internettet er omfattet af både grundlovens § 77, der beskytter mod forudgående censur og andre forebyggende foranstaltninger, samt artikel 10 i den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK), der tillige beskytter den materielle ytringsfrihed herunder "frihed til at modtage eller meddele oplysninger eller tanker, uden indblanding fra offentlig myndighed og uden hensyn til landegrænser"¹. Indgreb i internetfriheden efter EMRK artikel 10 skal således have hjemmel i lov, forfølge et legitimt mål og være nødvendige og proportionale. Uanset, at ytringer på internettet er omfattet af ytringsfriheden, er der en kraftigt stigende tendens til, at det politiske liv indfører eller ønsker at indføre vidtgående begrænsninger i borgernes adgang til visse internetsider.

Et aktuelt eksempel på begrænsning af internetfriheden findes i den nyligt fremsatte spillelov², der er under behandling i Folketinget og som delvist skal liberalisere spillemarkedet i Danmark med virkning fra 1. januar 2011. I lovforslaget foreslås det, at det skal være strafbart for internetudbydere at formidle internetadgang til ulovlige spilsystemer uden licens i Danmark. Straf for formidling af internetadgang vil efter forslaget kunne imødegås ved, at internetudbyderen etablerer en DNS-blokering - der således blokerer for adgang til selve hjemmesiden - mod et bestemt internetdomæne efter, at internetudbyderen har modtaget en henstilling fra spillemyndigheden (Skatteministeriet) om, at der ulovligt formidles adgang til en spiludbyders ulovlige spilsystem.

Der stilles ikke krav om, at spillemyndigheden skal opnå en retskendelse til brug for lukningen af siden, at der foretages en forudgående varsling eller iagttages lignende retssikkerhedsgarantier. Lovforslaget er særligt betænkeligt i lyset af, at en arbejdsgruppe under Skatteministeriet i 2001 konkluderede, at "*blokering kan blive opfattet som censur, idet der er en vis risiko for, at blokeringen rammer helt lovlige www-hjemmesider*" og, at "*i et større samfundspolitisk perspektiv er arbejdsgruppen imidlertid af den opfattelse, at det er tvivlsomt, om en pligt til at overvåge og blokere for kommunikation til ulovlige spillehjemmesider på nuværende tidspunkt kan anses for at være et politisk acceptabelt instrument*". Arbejdsgruppen lagde også vægt på, at ulovligt udbud af spil er "*en mindre alvorlig forbrydelse*" end børnepornografi³.

Forslaget til den nye spillelov er blevet mødt med voldsom kritik fra bl.a. telebranchen, der har udtrykt bekymring for den stigende tendens i Danmark til, at blokering af hjemmesider er et middel, man uden større betænkeligheder anvender, når man søger at løse et problem på

¹ Fsva. Grundloven se Peter Germer, Statsforfatningsret 4. udgave (2007) p. 355-56 og fsva. EMRK EMDs dom i Times Newspapers Ltd. mod Storbritannien dom af 10. marts 2009.

² <http://www.skm.dk/public/dokumenter/hoeringssvar/spil/spil.pdf>

³ <http://www.skm.dk/publikationer/udgivelser/1695/1702/>

internettet. Ydermere har man henvist til den begrænsning, forslaget vil indebære for danskernes adgang til det frie internet⁴.

Modellen med blokering af hjemmesider blev allerede indført med det såkaldte børnepornofilter i 2005, hvorefter Rigspolitiet i samarbejde med Red Barnet identificerer hjemmesider med børnepornografisk indhold og anmoder danske internetudbydere om at blokere adgangen til sådanne sider. Selvom internetudbydere ikke er under en særskilt juridisk forpligtelse til at blokere de sider, der identificeres af Rigspolitiet, er praksis den, at internetudbydere efterkommer anmodningerne. Der er ingen høring eller varsling af ejerne af de relevante hjemmesider. Der har da også været konkrete tilfælde, hvor politiet har måttet erkende, at en hjemmeside, der blev lukket, ikke indeholdt børneporno⁵.

Forud for indførelsen af børnepornofilteret udgav IT- og Telestyrelsen i 2005 en rapport om internetudbydernes håndtering af ulovligt indhold og ytringsfrihed. Rapporten nævner grundlovens § 77 og EMRK artikel 10, men indeholder ingen egentlig analyse af, i hvilket omfang eksempelvis blokering af internetsider er beskyttet af disse bestemmelser. Dog nævnes det, at frivillige aftaler - såsom børnepornofilteret og forskellige hotlines - bør tage "... hensyn til ytrings- og informationsfriheden. Der bør derfor være klare procedurer for, hvordan man undlader at blokere for uskyldigt og lødigt indhold."⁶ Det kan ikke afvises, at baggrunden for, at børnepornofilteret - officielt - er frivilligt og, at det er internetudbydere, der står for blokeringerne, skyldes, at statslig blokering af sådanne sider ville udgøre "andre forebyggende foranstaltninger" (eller endog censur) i grundlovens forstand. Ifølge litteraturen skal "andre forebyggende foranstaltninger således forstås som "censurlignende foranstaltninger, der kan hindre eller forsinke offentliggørelsen af ytringer"⁷. Endvidere ville statslig blokering kræve klar lovhjemmel og proportionalitet i henhold til EMRK.

Pladeindustriens brancheorganisation IFPI har i to fogsager fået medhold i, at danske internetudbydere skal blokere for siderne "allofmp3" og "thepiratebay", hvorfra man bl.a. kan downloade såkaldte "torrents", der kan - men ikke nødvendigvis altid vil - indeholde ophavsretligt beskyttede materiale. Dermed har domstolene pålagt internetudbydere at være ansvarlige for deres kunders brug af internettet, ligesom man indskrænker internetfriheden for de internetbrugere, der benytter de ovennævnte sider på lovlig vis, frem for at henvise IFPI til at lægge sag an mod de ansvarlige bag de ovennævnte hjemmesider.

⁴ <http://www.comon.dk/nyheder/Dansk-spil-blokering-strider-mod-EU-lov-1.335261.html>

⁵ <http://www.computerworld.dk/art/33209/politisk-strid-om-politiets-boerporno-filter>

⁶ http://www.itst.dk/filer/Publikationer/Rapport_om_internetudbydernes_haandtering_af_ulovligt_indhold_og_ytringsfrihed/pdf/rapport_om_internetudbydernes_haandterin.pdf

⁷ Peter Germer, op.cit note 1 p. 352.

Et andet eksempel på politisk pres på internetfriheden er Dansk Folkepartis krav om, at hjemmesiden www.psychedelia.dk skal forbydes. Forslaget er begrundet med, at der på hjemmesiden gives information om forskellige former for narkotika, virkningerne ved indtagelse samt opskrifter på narkotika⁸. Dansk Folkepartis forslag er fremsat uanset, at hjemmesiden også indeholder skadesreducerende informationer og indlæg af politisk karakter med diskussioner af bl.a. den nuværende narkopolitik. Sundhedsministeren har da også ved en tidligere henvendelse fra Dansk Folkepart fastslået, at der ikke *“foreligger lovgivningsmæssig mulighed for at kontrollere eller hæmme denne informationsudveksling på nettet”*⁹.

I februar 2010 fremsatte Socialdemokraterne et beslutningsforslag¹⁰, der pålægger regeringen at fremsætte et lovforslag, der forbyder animeret og computergenereret børneporno. Ifølge beslutningsforslaget er det inspireret af lignende lovgivning i Sverige og Norge *“... hvor animeret og computergenereret børneporno [er] forbudt. Det giver først og fremmest politiet mulighed for at lukke sider med børneporno på nettet.”* Både SF og Dansk Folkeparti har støttet beslutningsforslaget.

I september 2009 fremsatte Dansk Folkeparti et § 20-spørgsmål om, hvorvidt justitsministeren ville tage initiativ til at blokere for adgang til Al-Qaeda relaterede hjemmesider i Danmark¹¹. Som en følge af angrebet mod tegneren Kurt Westergaard luftede SF i januar 2010 et lignende - men mere vidtgående - forslag, der direkte skulle forbyde borgerne at “surfe” på “terrorrelaterede hjemmesider” på internettet¹². Et forslag, der således ville kriminalisere den blotte færden på visse “terrorrelaterede hjemmesider” - hvilket i sig selv ville være svært at definere på objektiv vis - uanset om internetbrugeren i øvrigt havde begået ulovligheder, endsiges støttet terrorisme. Derudover vil et sådant forslag givetvis kræve omfattende overvågning og censur af internettet, hvis forbuddet skal håndhæves effektivt. Det må anses som meget tvivlsomt, hvorvidt en lov der kriminaliserer at surfe på “terrorrelaterede hjemmesider” er foreneligt med EMRK artikel 10.

Ovenstående danske eksempler viser, at der er bred politisk vilje til at foretage vidtgående indgreb i internetfriheden, og at grænserne for acceptable indgreb har rykket sig markant siden Skatteministeriets rapport fra 2001, hvor internetblokering ikke blev anset for acceptabelt i forhold til spillelovgivning. Der er så vidt ses ikke foretaget nogen egentlige undersøgelser af forholdet mellem begrænsninger i internetfriheden og forholdet til grundlovens § 77 og EMRK artikel 10. Grundloven og EMRK nævnes da heller ikke i bemærkninger til lovforslaget om

⁸ <http://www.e-pages.dk/urban/40/4>

⁹ Sundhedsudvalget SUU alm. del - Svar på Spørgsmål 196 af 2. februar 2009. Tilgængeligt her:

<http://www.ft.dk/samling/20081/almindel/suu/spm/196/svar/597812/639216.pdf>

¹⁰ http://www.folketingstidende.dk/RI/pdf/samling/20091/afslutningsforslag/B133/20091_B133_som_fremsat.pdf

¹¹ <http://www.computerworld.dk/art/52743?page=2>

¹² REU, Alm. del spørgsmål 434 af 5. januar 2010. Tilgængeligt her: <http://www.ft.dk/samling/20091/almindel/reu/spm/434/780648.pdf>

spilleloven, uanset, at det ikke fuldstændig kan udelukkes, at internetblokeringer udgør "andre forebyggende foranstaltninger" i grundlovens forstand og sandsynligvis udgør et indgreb i artikel 10 i EMRKs forstand. Det er også karakteristisk at de nye tiltag og forslag om tiltag ikke indeholder nogen retssikkerhedsmæssige garantier til værn mod misbrug. Endvidere må det anses for betænkeligt at lade private internetudbydere - som oftest mod disses vilje - forestå blokeringen og endog være juridisk ansvarlige for så vidtgående indgreb, som normalt varetages af offentlige myndigheder, der er forpligtede til at iagttage retssikkerhedsmæssige garantier. Fra et grundrettighedssynspunkt er det problematisk, hvis politikerne ikke vægter fri adgang til internettet tilstrækkeligt tungt, når de fremlægger forslag til lovændringer. Man kunne således ønske sig, at blokering af og forbud mod visse internetsider i højere grad blev betragtet som et mere alvorligt indgreb i borgernes internetfrihed, der medfører vidtgående konsekvenser - ikke bare for den direkte berørte og i visse tilfælde også for den berørtes familie, samt medfører en risiko for, at lovlige hjemmesider bliver lukket på tvivlsomt grundlag. I forhold til spilleloven er det eksempelvis bemærkelsesværdigt, at der ikke oplystes klarere regler for myndighedernes blokering af hjemmesider, herunder en detaljeret klageprocedure. Reelt set er der jo tale om, at man fratager den pågældende spiludbyder muligheden for at drive virksomhed i Danmark, idet salget og markedsføringen hovedsagligt vil foregå via internettet. Endelig skal det anføres, at IT-kyndige relativt let kan omgå eksempelvis DSN-blokeringer, hvorfor internetbegrænsninger ikke er et effektivt redskab overfor IT-kriminelle, der må antages at være mere it-kyndige end den almindelige befolkning.

At der ikke er tale om et isoleret dansk fænomen, vil fremgå af det følgende, hvor der gennemgås en række love og lovforslag fra andre europæiske lande, der samlet set tegner et billede af et Europa, der bevæger sig mod en strammere regulering af internet uden hensyn til konsekvenser for ytringsfriheden.

Begrænsninger i andre europæiske lande

Som eksempel på et europæisk land, der er i gang med at vedtage love og regler, der begrænser internetfriheden, kan Frankrig nævnes. Her er man ved at gennemføre en lov¹³, der giver staten en hidtil uset kontrol over internettet. Lovgivningen forventes at træde i kraft i sommeren 2010 og indeholder hjemmel til at beordre internetudbydere til at lukke kriminelle hjemmesider ned. Desuden forpligter den udbyderne til at sikre, at internetbrugere ikke har adgang til upassende indhold. Med loven bliver det ved hjælp af hemmeligt installeret software - en såkaldt trojansk hest - muligt for myndighederne under tilsyn af en dommer at overvåge private computere. Loven skal ses i sammenhæng med en allerede vedtaget lov fra sidste år, der indførte et system, hvorefter internetudbydere kunne blokere internetbrugeres adgang til fildelingssider. Med lovene

¹³ "Loppsi 2"

bliver filtrering og blokering af internettet en almindelig del af kriminalitetsbekæmpelsen i Frankrig¹⁴.

Lovgivning i stil med den franske er netop gennemført i Tyskland, hvor et lovforslag designet til at blokere hjemmesider med børneporno blev vedtaget i februar. Loven medfører, at en særlig enhed under ministeren skal udarbejde en sortliste med omkring 1.500 hjemmesider, hvortil internetbrugernes adgang blokeres¹⁵. Det er første gang siden Anden Verdenskrig, at tyske myndigheder bemyndiges til at bestemme, hvad der kan og ikke kan blive bragt i medierne. Efter omfattende pres har den tyske regering da også indset lovens vidtrækkende konsekvenser for borgernes frihedsrettigheder, hvorfor man nu tilsyneladende ønsker at ændre loven, så man i stedet for at blokere adgangen til sortlistede hjemmesider, blot sletter det stødende indhold på siderne¹⁶.

Også i Storbritannien har man vedtaget en omdiskuteret lov¹⁷, der skærper reglerne for brug af internettet. Loven pålægger internetudbydere at agere som en art politi for copyrighthaveren ved at forpligte dem til at udarbejde en liste over copyrightovertrædelser til copyrightindehaverne. Herefter kan overtrædere få deres forbindelse nedsat eller helt blokeret¹⁸. Loven har været udsat for hård kritik. For det første fordi loven medfører større udgifter for internetudbydere, som vil blive lagt over på forbrugerne, hvilket på langt sigt risikerer at svække teknologiudviklingen på området. For det andet fordi hjemmel til, at skatteministeren kan anvende tekniske foranstaltninger til at blokere visse brugeres internetadgang i en periode eller nedsætte deres forbindelse, frygtes at man dermed giver en for vid adgang til at censurere internettet og eventuelt vil ramme uskyldige¹⁹.

Endelig skal det nævnes, at man i Italien er ved at færdiggøre et kontroversielt dekret, der skal give staten kontrol over indholdet af videoer på internettet og forpligte enhver, som jævnligt uploader videoer, til at erhverve en licens fra de italienske myndigheder. Dekretet skal ses i sammenhæng med en dom afsagt ved retten i Milano, hvor tre medarbejder hos Google blev holdt ansvarlig for indholdet af en video på internetsiden YouTube, hvor fire italienske teenagere forulemper en dreng med downs syndrom. Dommen fastslår klart, at hver enkelt video på hjemmesiden bør gennemses, før den bliver lagt op til fri afbenyttelse²⁰. Foruden kravet om opnåelse af licens bliver det på samme måde obligatorisk for internetsider med videoer at foretage et sikkerhedstjek af ophavsretten til værket. Eftersom der på eksempelvis YouTube uploades omkring 20 timers videooptagelse i minuttet, vil reglerne tilsammen forøge udgifterne

¹⁴ <http://www.spiegel.de/international/europe/0,1518,678508,00.html>

¹⁵ <http://www.spiegel.de/international/germany/0,1518,627447,00.html>

¹⁶ <http://freeinternetpress.com/story.php?sid=24615>

¹⁷ "Digital economy bill"

¹⁸ <http://www.guardian.co.uk/commentisfree/2009/nov/23/editorial-digital-economy-bill>

¹⁹ <http://blog.indexcensorship.org/2010/03/03/mandelson%E2%80%99s-digital-bill-unfettered-powers-to-censor-and-disconnect/>

²⁰ <http://www.guardian.co.uk/technology/2010/feb/24/google-italy-youtube-video-analysis>

for en sådan hjemmeside i et helt uoverskueligt omfang, hvilket ikke bare griber voldsomt ind i brugernes adgang til frit at dele informationer på internettet uden forudgående kontrol, men også vil kunne umuliggøre forretningsgrundlaget for onlinevideotjenester²¹.

Internationalt samarbejde om bekæmpelse af internetkriminalitet

Siden 2008 har en række af verdens lande i al hemmelighed forhandlet om vedtagelse af handelstraktaten "The Anti-Counterfeiting Trade Agreement" (ACTA), og der formodes at ligge et traktatudkast klar i 2010. Hvilke regler ACTA præcist kommer til at indeholde vides endnu ikke, men det forventes, at reguleringen på flere punkter vil minde om visse af de love og lovforslag, som er omtalt ovenfor. Det vil sige, traktaten sandsynligvis vil fastsætte bestemmelser om afbrydelse af internettet eller nedsættelse af hastigheden på forbindelse, blokering af ulovlige hjemmesider samt overvågning og kontrol af privates brug af internettet²². Blandt andet har muligheden af en såkaldt "three-strikes" politik været nævnt, som vil medføre, at en internetbrugers internetforbindelse blokeres, såfremt brugeren tre gange er blevet taget i eksempelvis at downloade ophavsretligt beskyttet materiale. EU-kommission deltager som led i dens politik om beskyttelse af immaterielle rettigheder aktivt i udviklingen af ACTA²³.

Et lækket forhandlingsudkast fik i februar 2010 EU's Data Protection Supervisor (der fungerer som EU's "ombudsmand" på området for databeskyttelse) til at udsende en udtalelse, der bl.a. udtrykker bekymring over ACTA's potentielle krænkelse af grundlæggende rettigheder²⁴. I udtalelsen kritiseres bl.a. three-strikes ordningen for at være uproportional, og desuden kritiseres det, at den overvågning af internettet, der er nødvendig for at implementere politikken, vil ramme millioner af brugere, herunder uskyldige, samt at det ofte er meget vanskeligt at afgøre, hvorvidt der er tale om en overtrædelse af ophavsretten eller ej. For så vidt angår ytringsfrihed udtaler EU's Data Protection Supervisor, at:

"The potential effects of the monitoring, which could result in disconnection of Internet access. This would interfere with individuals' right to freedom of expression, freedom of information and access to culture, e-Government applications, marketplaces, email, and, in some cases, with work-related activities. In this context it is particularly important to realize that the effects will be felt not only on the alleged infringer, but all the family relatives that use the same Internet connection, including school children who use the Internet for their school activities."

²¹ <http://www.wbur.org/npr/123761651>

²² <http://www.information.dk/226459>

²³ <http://ec.europa.eu/trade/creating-opportunities/trade-topics/intellectual-property/>

²⁴ http://www.edps.europa.eu/EDPSWEB/webdav/site/mySite/shared/Documents/Consultation/Opinions/2010/10-02-22_ACTA_EN.pdf

Der må således sættes spørgsmålstejn ved, hvorvidt en “three-strikes” lovgivning vil være forenelig med EMRK artikel 10 (og artikel 11 i EU's Charter om Grundlæggende Rettigheder)²⁵. I 2008 udgav EU's såkaldte “Future Group” en rapport om EU's strategi for terrorbekæmpelse frem til 2015. I rapporten konkluderes det bl.a., at internettet i stigende grad misbruges af terrorister og, at “Checking the Internet is therefore a paramount task”²⁶.

På Europaråds-plan vedtog man allerede i 2001 Konventionen om IT-kriminalitet²⁷. Denne konventions art. 9 og art. 10 pålægger medlemsstaterne at kriminalisere børneporno på nettet, herunder realistisk animeret børneporno, samt krænkelse af ophavsrettigheder og lignende rettigheder. Til brug for opklaring af sådanne forbrydelser pålægges det endvidere medlemsstaterne under iagttagelse af nationale retsprincipper at fastsætte hjemmel til aflytning af trafik- og indholdsdata. Denne konvention medførte i 2003 en ændring af straffelovens § 235, således, at animeret børneporno, der fremtræder realistisk, nu er kriminaliseret²⁸.

I 2003 blev der vedtaget en tillægsprotokol til konventionen om IT-kriminalitet, som bl.a. pålægger de ratificerende stater at kriminalisere racistiske og fremmedfjendske handlinger begået via computersystemer²⁹. Staterne er bl.a. forpligtede til at kriminalisere hjemmesider, der publicerer racistisk, fremmedfjendisk eller andet stødende materiale, samt materiale der fornægter, retfærdiggør eller bagatelliserer eksistensen af folkedrab og forbrydelser mod menneskeheden. Danmark har dog valgt at tage flere omfattende forbehold for de mest centrale bestemmelser om kriminalisering af racistiske ytringer og benægtelse af folkedrab. Forbeholdet skyldes, at tillægsprotokollen forpligter Danmark til at indskrænke ytringsfriheden i videre grad, end det følger af straffelovens § 266b (den såkaldte racismeparagraf). Tillægsprotokollen er et godt eksempel på, at når der først er skabt politisk og juridisk mulighed for at indskrænke ytringsfriheden på internettet begrundet i ét hensyn, eksempelvis bekæmpelse af børneporno, vil der hurtigt indføres nye indskrænkninger begrundet i andre hensyn. Det er i den forbindelse prisværdigt, at Danmark har taget forbehold for de mest vidtgående af tillægsprotokollens bestemmelser således, at risikoen for yderligere indskrænkninger af internetfriheden minimeres på dette område.

²⁵ Artikel 11 i EU's Charter om Grundlæggende Rettigheder lyder: 1. Enhver har ret til ytringsfrihed. Denne ret omfatter meningsfrihed og frihed til at modtage eller meddele oplysninger eller tanker uden indblanding fra offentlig myndighed og uden hensyn til landegrænser. 2. Mediefrihed og mediernes pluralisme respekteres.

²⁶ <http://www.statewatch.org/news/2008/jul/eu-futures-jha-report.pdf>

²⁷ <http://conventions.coe.int/Treaty/EN/Treaties/html/185.htm>

²⁸ Notat om lovgivningsmæssige konsekvenser af Europarådets tillægsprotokol om racisme og fremmedhad til konvention om IT-kriminalitet (Convention on Cybercrime) tilgængelig her: http://webarkiv.ft.dk/?Samling/20021/udvblag/REU/Almdel_bilag877.htm

²⁹ http://www.umic.pt/images/stories/publicacoes1/Protocol_ConV_Cybercrime.pdf

Konklusion og anbefalinger

I takt med, at internettet er blevet stadig mere udbredt i Danmark, er der kommet et stigende pres på internetfriheden i form af love og forslag om love, der skal begrænse borgernes adgang til sider, der vurderes at have et uønskværdigt eller ulovligt indhold. Presset på ytringsfriheden ses også i flere europæiske lande og i internationale fora som EU. Flere af de tiltag, der er indført eller foreslået indført for at begrænse ytringsfriheden, må anses for uproportionelle og stærkt betænkelige og har en foruroligende lighed med den slags begrænsninger af internetfriheden, der systematisk indføres i lande som Kina, Iran og Tyrkiet. Det er afgørende, at internettet forbliver frit, således at borgerne kan søge og gøre sig bekendt med informationer og udveksle meninger uden statslig indblanding og censur. Det anbefales, at der udfærdiges relevant lovgivning, der indeholder retssikkerhedsmæssige garantier til beskyttelse af internetfriheden. Herunder, at:

- Begrænsninger i internetfriheden alene indføres, hvor det er
 - (I) strengt nødvendigt af hensyn til bekæmpelse af alvorlige og strafbare lovovertrædelser såsom børneporno
 - (II) det kriminelle forhold er uløseligt knyttet til brugen af internettet, og
 - (III) begrænsningen ikke vil kunne omgås ved relativ simple tekniske løsninger.
- Mindre alvorlige forseelser såsom ulovlige spil bør ikke kunne medføre begrænsninger i internetfriheden.
- I tilfælde, hvor det vurderes strengt nødvendigt at begrænse internetfriheden bør begrænsende tiltag altid være proportionale og målrettede.
- Blokering af hjemmesider bør kun anvendes i helt særlige tilfælde, hvor det er åbenbart utilstrækkeligt alene at blokere for ulovligt indhold på hjemmesider.
- Uanset om der blokeres for indhold eller hele hjemmesider bør det sikres, at sådanne blokeringer er forenelige med grundlovens § 77, og at de i bekræftende fald er afhængige af forudgående retskendelse der lever op til kravene om rimelig mistanke, præcision og afgrænsning, jf. den Europæiske Menneskerettighedsdomstols praksis³⁰.
- Blokering af borgeres internetforbindelse som følge af overtrædelse af copyrightlovgivning eller lignende bør ikke kunne finde sted, da sådan blokering er uproportional og risikerer at ramme uskyldige familiemedlemmer, kolleger, m.v.,
- Private internetudbydere og brugere bør ikke pålægges ansvar for brugeres adfærd i videre omfang end hvad der følger af straffelovens § 23 om medvirken, og bør som det klare udgangspunkt heller ikke forestå overvågning og blokering af internetsider, da efterforskning og retsforfølgelse af kriminalitet er en opgave der henhører under politi- og anklagemyndighed.

³⁰ Se eksempelvis Iliyana Stefanov mod Bulgarien dom af 22. Maj 2008